

תופעות טבעיות ביישוב ובסביבתו: הרים וגבעות, מישורים, עמקים ונחלים

מחנן – תופעות טבעיות ביישוב ובסביבתו: הרים וגבעות, מישורים, עמקים ונחלים

1 השלימו בעזרת המלים שבמחסן.

- א. שטח גבוה עם מדרונות נקרא **הר**.
- ב. שטח שטוח וישר נקרא **מישור**.
- ג. צרוב שמים זורמים בו נקרא **נחל**.
- ד. שטח נמוך שנמצא בין הרים נקרא **עמק**.
- ה. שטח גבוה, אבל נמוך מהר, נקרא **גבעה**.

2 מינו: תופעה טבעית או תופעה אנושית?

תופעה טבעית	תופעה אנושית
הר, נחל, עמק, גבעה	כביש, גשר, בית ספר, חניון

3 התאימו כל צורת נוף לדגמה שלה בישראל.

טור א	טור ב
1. הר	1 הר הפךמל
2. עמק	3 מישור החוף
3. מישור	4 נחל הירקון
4. נחל	2 עמק יזרעאל

תופעות טבעיות ביישוב ובסביבתו: הרים וגבעות, מישורים, עמקים ונחלים

4 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תקון
א. גבעה גבוהה יותר מהר.	☐	☒	גבעה נמוכה מהר
ב. מים זורמים מהמקום הגבוה אל המקום הנמוך.	☒	☐	
ג. בנחל אכזב זורמים מים כל השנה.	☐	☒	בנחל אכזב זורמים מים רק אחרי גשמים
ד. במישור נוח לגדל שדות.	☒	☐	

5 בחרו את התשובה הנכונה.

- א. איפה נמצא עמק?
- על פסגת הר
 - בין הרים או גבעות
 - בתוך הים
- ב. לאן זורם נחל הירקון?
- אל הים התיכון
 - אל ההרים
 - אל המדבר

6 בעיר הדמיונית גבעת הדקלים מדרו את הגבה של כמה מקומות. השלימו את הטבלה: גובה או נמוך?

מקום	גבה	גובה או נמוך?
פסגת הר הצופים	400 מטר	הכי גבוה
העמק הירק	80 מטר	נמוך
גבעת הארנים	250 מטר	גבוה
חוף הים	0 מטר	הכי נמוך

תופעות טבעיות ביישוב ובסביבתו: הרים וגבעות, מישורים, עמקים ונחלים

7 לפי השבילה, בגבעת הדקלים יש נחל שמתחיל בהר. לאן הוא יזרום: אל העמק או אל ההר? הסבירו.

תשובה אפשרית: אל העמק ומשם אל הים, כי מים זורמים מהמקום הגבוה אל המקום הנמוך.

9 לפי הקטע «טיול לנחל»: נכון או לא נכון?

משפט	נכון	לא נכון	תקין
א. הילדים הלכו מהעמק אל הגבעה.	☐	☒	הם הלכו מהגבעה אל העמק
ב. בקיץ הנחל יבש.	☒	☐	
ג. בעמק ראו הילדים שדות חטה.	☒	☐	

10 לפי הקטע, מדוע המדריך אמר שזה נחל אכזב?

תשובה אפשרית: כי מים זורמים בו רק אחרי גשמים, ובקיץ הוא יבש.

11 כתבו ליד כל תאור את צורת הנוף: הר, גבעה, מישור, עמק או נחל.

- «מהחלון אני רואה שדות שטוחים עד הים.» ← מישור
- «טפסנו שעה ארוכה עד לפסגה הגבוהה.» ← הר
- «שמענו את המים זורמים בין הסלעים.» ← נחל
- «ירדנו אל השטח הנמוך שבין ההרים.» ← עמק

תופעות טבעיות ביישוב ובסביבתו: הרים וגבעות, מישורים, עמקים ונחלים

12 שרטוטו נוף מהצד: הר גבוה, גבעה נמוכה ועמק ביניהם. סמנו בחץ איך נחל זורם מההר אל העמק.

תשובה אפשרית: שרטוט שבו ההר גבוה מהגבעה, העמק נמוך ביניהם, והחץ של הנחל יורד מההר אל העמק.

13 הסבירו מדוע בעמקים ובמישורים יש הרבה שדות.

תשובה אפשרית: כי השטח שטוח, ולכן נוח לחרש, לזרע ולנסע בו בטרקטור; ובעמק יש לעתים קרובות מים ואדמה טובה.

14 תארו תופעה טבעית אחת שנמצאת ביישוב שלכם או לידו. מה שמא? איך היא נראית?

תשובה אפשרית: תשובה אישית. למשל: ליד היישוב יש גבעה ירקה עם עצי ארז, ואפשר לראות ממנה את כל השכונה.

15 אתגר: דניאל אומר: «בית שבנוי על הר הוא תופעה טבעית». האם הוא צודק? הסבירו.

תשובה אפשרית: לא בדיוק: ההר הוא תופעה טבעית, אבל הבית הוא תופעה אנושית, כי בני אדם בנו אותו.

תופעות טבעיות ביישוב ובסביבתו: הרים וגבעות, מישורים, עמקים ונחלים

16 גזרו את הכרטיסים, והדביקו כל כרטיס בעמודה המתאימה: תופעה טבעית או תופעה אנושית. (הכרטיסים לגזירה בעמוד 6 בקבץ התלמיד)

תופעה אנושית

גשר

כביש

מפעל

שכונה

תופעה טבעית

נחל

הר

מדבר

ים

17 מתחן קו מכל צורת נוף אל ההסבר שלה.

1. הר ← א. שטח גבוה מאוד מן הסביבה
2. גבעה ← ה. שטח מגבה, נמוך מהר
3. מישור ← ב. שטח שטוח וישר
4. עמק ← ד. שטח נמוך בין הרים
5. נחל ← ג. מים שזורמים בערוץ